

Zaaknummer : 01069688
Ons Kenmerk : ODH898503
Datum : 7-2-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 9 mei 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Dr. Dreeslaan 52 tot en met 116 (even), 158 tot en met 222 (even) en 264 tot en met 328 (even) te Arkel en wordt aangevraagd namens Stichting KleurrijkWonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 15 augustus 2024 tot en met 31 december 2026.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Stichting KleurrijkWonen;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 10 januari 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf 15 augustus 2024 tot en met 31 december 2026.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

- I. Locaties aangetroffen nestplaatsen en verblijfplaatsen;
- II. Locaties tijdelijke nestkasten en vleermuisvoorzieningen;
- III. Schematische tekening tijdelijke vleermuisvoorzieningen;
- IV. Locaties permanente nestkasten en voorzieningen vleermuizen;
- V. Schematische tekening geschikt maken van gootbetimmering.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
  - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag KleurrijkWonen, 2023 Complex 204009, Dr. Dreeslaan te Arkel' van maart 2023 en de aanvullende gegevens van 10 januari 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c. de uit te voeren werkzaamheden;
  - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag KleurrijkWonen, 2023 Complex 204009, Dr. Dreeslaan te Arkel' van maart 2023 en de aanvullende gegevens van 10 januari 2024.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
  - voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
  - voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Huismus

- 9 De tijdelijke nestkasten moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de kasten minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op de functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de kast hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de huismus. Bovendien moeten de tijdelijke nestkasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 10 De tijdelijke nestkasten mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. Voor de gewenningsperiode geldt voor nestplaatsen van de huismus 3 maanden. De verwijdering dient begeleid te worden door een deskundige op het gebied van de huismus. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.

Gierzwaluw

- 11 De werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de aangetroffen nestplaats dienen te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode van de gierzwaluw, deze loopt van maart t/m augustus. Indien sprake kan zijn van late vervolglegels (ter beoordeling van deskundige) dient ook de maand september te worden ontzien.
- 12 Met het uitvoeren van de in voorschrift 11 genoemde werkzaamheden dienen de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te allen tijde toegankelijk en geschikt te blijven als verblijfplaats of deze dienen voorafgaand aan de werkzaamheden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis ongeschikt te zijn gemaakt (zie voorschrift 14).
- 13 De vijf inbouwvoorzieningen van het type NK GZ 08 (of vergelijkbaar) dienen voor de aanvang van het eerstvolgende broedseizoen toegankelijk en geschikt te zijn als nestplaats en zo dicht mogelijk bij de huidige nestlocatie ingebouwd te worden.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 14 Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen en de gevel ter hoogte van de aangetroffen paarterritoria dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober. Het ongeschikt maken dient te gebeuren onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen deze dagen gunstig te zijn geweest (minimaal 10 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (voorschrift 2). Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer telt dit als een dag met gunstige weersomstandigheden. Als dit door één dag slecht weer wordt onderbroken, dient de periode van vijf aaneengesloten dagen opnieuw te worden gestart. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (voorschrift 2).
- 15 Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is niet toegestaan.
- 16 De tijdelijke voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de kasten minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op de functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de kast hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke verblijfplaatsen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 17 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. Voor de gewenningsperiode geldt:
  - voor zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis drie maanden waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
  - voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zes maanden voorafgaand aan het parseizoen;
  - voor paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis één maand in het parseizoen.De verwijdering dient begeleid te worden door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening op eigen beweging is verlaten.

Aanwijzingen voor gebruik

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht zoals bedoeld in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 9 mei 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Dr. Dreeslaan 52 tot en met 116 (even), 158 tot en met 222 (even) en 264 tot en met 328 (even) te Arkel en wordt aangevraagd namens Stichting KleurrijkWonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 15 augustus 2024 tot en met 31 december 2026.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag KleurrijkWonen, 2023 Complex 204009, Dr. Dreeslaan te Arkel, Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, projectnummer: 2023 083, maart 2023 (ODH684973);
- Wettelijk kader Wet natuurbescherming, Adviesbureau Viridis BV, februari 2022 (ODH684975);
- Onderzoeksmethode Gebouwbewonende soorten, Adviesbureau Viridis BV, 2022 (ODH684976);
- Vleermuis- en broedvogelonderzoek KleurrijkWonen, 2020 Complex 204009 te Arkel, Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, projectnummer: 2020-070, december 2020 (ODH684974);
- Convenant energiebesparing huursector, Ministerie van Binnenlandse Zaken Koninkrijksrelaties, Aedes vereniging van woningcorporaties, Vereniging Nederlandse Woonbond en Vastgoed Belang Vereniging van particuliere beleggers in vastgoed, 28 juni 2012 (ODH684977).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 21 december 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 10 januari 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Beantwoording aanvullende vragen, Bureau Viridis, zaaknummer 01069688, Adviesbureau Viridis BV, 10 januari 2024 (ODH935480).

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 1 juni 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op de onderhavige procedure. De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en de gierzwaluw te beschadigen, vernielen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, respectievelijk artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting KleurrijkWonen is voornemens om drie wooncomplexen bestaande uit 98 appartementen aan de Dr. Dreeslaan 52 tot en met 116 (even), 158 tot en met 222 (even) en 264 tot en met 328 (even) te Arkel te renoveren en te verduurzamen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het vervangen van het ventilatiesysteem;
- het aanbrengen van PV panelen;
- het aanbrengen van extra dakisolatie;
- het vervangen van kozijnen;
- het aanbrengen van gevelisolatie of vervangen huidige spouwvulling;

- het herstellen van beton;
- het saneren van asbest standleidingen;
- het ophogen van de galerijvloer;
- het ophogen van de balustrade.

De werkzaamheden staan gepland te starten in het derde kwartaal van 2024 en duren naar verwachting tot eind 2025. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2020 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw en het Kennisdocument Huismus (BIJ12) en het Vleermuisprotocol (2017). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In de kopse kant op de oostelijke hoek van het flatgebouw aan de Dr. Dreeslaan 264 tot en met 328 (even) is één nestplaats aanwezig. Tevens is in hetzelfde flatgebouw in een nestkast boven garagebox 250 één nestplaats aanwezig. Zie appendix I voor de exacte locaties. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. Achter de dakgoot op de noordwestelijke hoek aan de kopse kant van het flatgebouw aan de Dr. Dreeslaan 264 tot en met 328 (even) is één nestplaats aanwezig. Zie appendix I voor de exacte locatie. Met de geplande werkzaamheden gaat deze nestplaats verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het meest oostelijke flatgebouw aan de Dr. Dreeslaan 52 tot en met 116 (even) zijn één zomerverblijfplaats en één zomer- en paarverblijfplaats aanwezig. Tussen het middelste en meest westelijke flatgebouw is één paarterritorium aanwezig, waardoor er vanuit gegaan wordt dat in één van deze twee flatgebouwen één paarverblijfplaats aanwezig is. In het meest westelijk gelegen flatgebouw aan de Dr. Dreeslaan 264 tot en met 328 (even) is één zomer- en paarverblijfplaats aanwezig. Zie appendix I voor de exacte locaties. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Op de hoek van het middelste flatgebouw aan de Dr. Dreeslaan 158 tot en met 222 (even) is één paarverblijfplaats aanwezig. Tevens is op de rechter kopse kant in het meest oostelijke flatgebouw aan de Dr. Dreeslaan 52 tot en met 116 (even) één paarverblijfplaats aanwezig. Zie appendix I voor de exacte locaties. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van

de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag KleurrijkWonen, 2023 Complex 204009, Dr. Dreeslaan te Arkel' van maart 2023 en de aanvullende gegevens van 10 januari 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus en de gierzwaluw en in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden. De woningen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Indien geen renovatie van de woningen wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden, wat zal leiden tot de sloop van de woningen. Met het sloop van de woningen zullen de aangetroffen nestplaatsen en verblijfplaatsen alsnog verloren gaan.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3 van de Wnb.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om woningen uit de jaren 1968-1969, met energielabel E tot en met C. Met het uitvoeren van de geplande werkzaamheden wordt energielabel A behaald. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord¹. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Om invulling te geven aan de doelen van het Energie- en klimaatakkoord zijn op 30 juni 2022 de Nationale Prestatieafspraken ondertekend. Woningcorporaties, gemeenten, huurders en het Rijk hebben hierin bindende afspraken gemaakt². Hierin is onder andere opgenomen dat corporaties al hun woningen met een E-, F-, of G-label tot en met 2028 versneld verduurzamen. Dit sluit aan op het doel om in 2030 675.000 woningen vergaand te isoleren en om 450.000 bestaande corporatiewoningen aardgasvrij te maken.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan twee nesten van de huismus verloren. Voor 15 februari 2024 worden vier tijdelijke nestkasten gerealiseerd van het type HMT2 van Unitura. De locaties zijn weergegeven in appendix II. In de permanente situatie wordt een vogelschroot langs de gehele lengte van de gevel aan voor- en achterkant geplaatst na de derde panlat (zie appendix IV voor de locaties). Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen verloren gaat.

Het ongeschikt maken van de aangetroffen nestlocaties van de huismus wordt buiten de kwetsbare broedperiode, zijnde van maart tot en met augustus, en buiten koude perioden gedefinieerd als perioden met gedurende drie aanhoudende (nacht)vorst; en op voorwaarde dat ten minste 2/3 van het totale aantal nesten behouden blijft gedurende de betreffende winterperiode), uitgevoerd om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Indien sprake kan zijn van late vervolglegels (ter beoordeling van deskundige) dient ook de maand september te worden ontzien. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen en het hierna plaatsen van weringborstels. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Alvorens de werkzaamheden gestart worden, dient een controle door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) uitgevoerd te worden om uit te sluiten dat individuen zich nog binnen de bebouwing bevinden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huisumus (BIJ12).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Arkel. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving. Zo zijn er tijdens het soortgericht onderzoek net buiten het plangebied nog zeven nesten aangetroffen. Slechts een klein deel van de kolonie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één nest van de gierzwaluw verloren. De werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de nestplaats dienen te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode van de gierzwaluw, zijnde van maart tot en met augustus. Indien sprake kan zijn van late vervolglegels (ter beoordeling van deskundige) dient ook de maand september te worden ontzien. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Met het uitvoeren van de werkzaamheden buiten de kwetsbare broedperiode dienen de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te allen tijde toegankelijk en geschikt te blijven als

verblijfplaats of deze dienen voorafgaand aan de werkzaamheden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis ongeschikt te zijn gemaakt. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. In de permanente situatie worden vijf voorzieningen van het type NK GZ 08 (of vergelijkbaar) van Vivara Pro ingebouwd in de kopgevels van de bebouwing. Deze voorzieningen zijn voor de aanvang van het eerstvolgende broedseizoen toegankelijk en geschikt als nestplaats. De inbouwvoorzieningen worden zo dicht mogelijk bij de huidige nestlocatie ingebouwd. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen verloren gaat.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Arkel. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan één zomerverblijfplaats, twee zomer- en paarverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, allen met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Voor 15 februari 2024 worden 24 tijdelijke vleermuiskasten gerealiseerd van Ok-oume FSC hout plaatmateriaal met binnenmaten: 47,5 centimeter hoogte, 19 centimeter breedte en bestaande uit twee lagen van ieder 1,8 centimeter (zie appendix III voor een schematische tekening). De tijdelijke voorzieningen worden gerealiseerd aan de gevels van bebouwing in de omgeving (zie appendix II voor de locaties). In de permanente situatie worden twintig sets van geschakelde inbouwvoorzieningen van het type VPMP2 in combinatie met VMPM2u van Unitura (of vergelijkbaar) gerealiseerd binnen het plangebied. Tevens worden twee sets van geschakelde inbouwvoorzieningen van één voorziening van het type VMPM2 van Unitura met vijf voorzieningen van het type VMPM2u van Unitura ingebouwd in de gevels (zie appendix IV voor de exacte locaties). De gootbetimmering (loze ruimte in de uitstekende dakgoot) wordt aan de kopse zijden van de complexen geschikt gemaakt voor vleermuizen door invliegopeningen aan de onderzijde aan te brengen. Per twee meter zal één invliegopening gemaakt worden. De ruimte is minimaal 25 centimeter hoog en is eenlaags met een diepte van 2 centimeter (zie appendix V). Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen verloren gaat.

Om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden worden de huidige zomer- en paarverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke loopt van 15 april tot en met 15 oktober. Dit dient te gebeuren onder begeleiding van de deskundige (voorschrift 4). Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps welke gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen ingezet worden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan, dient per drie meter minimaal één exclusion flap geplaatst te worden. De overige openingen mogen dan ongeschikt worden gemaakt met weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is niet toegestaan. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft). Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer telt dit als een dag met gunstige weersomstandigheden. Als dit door één dag slecht weer wordt onderbroken, dienen de vijf aaneengesloten opnieuw te worden gestart. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te

worden gedaan in het logboek (voorschrift 2). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Kennisdocument Ruige Dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Arkel. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

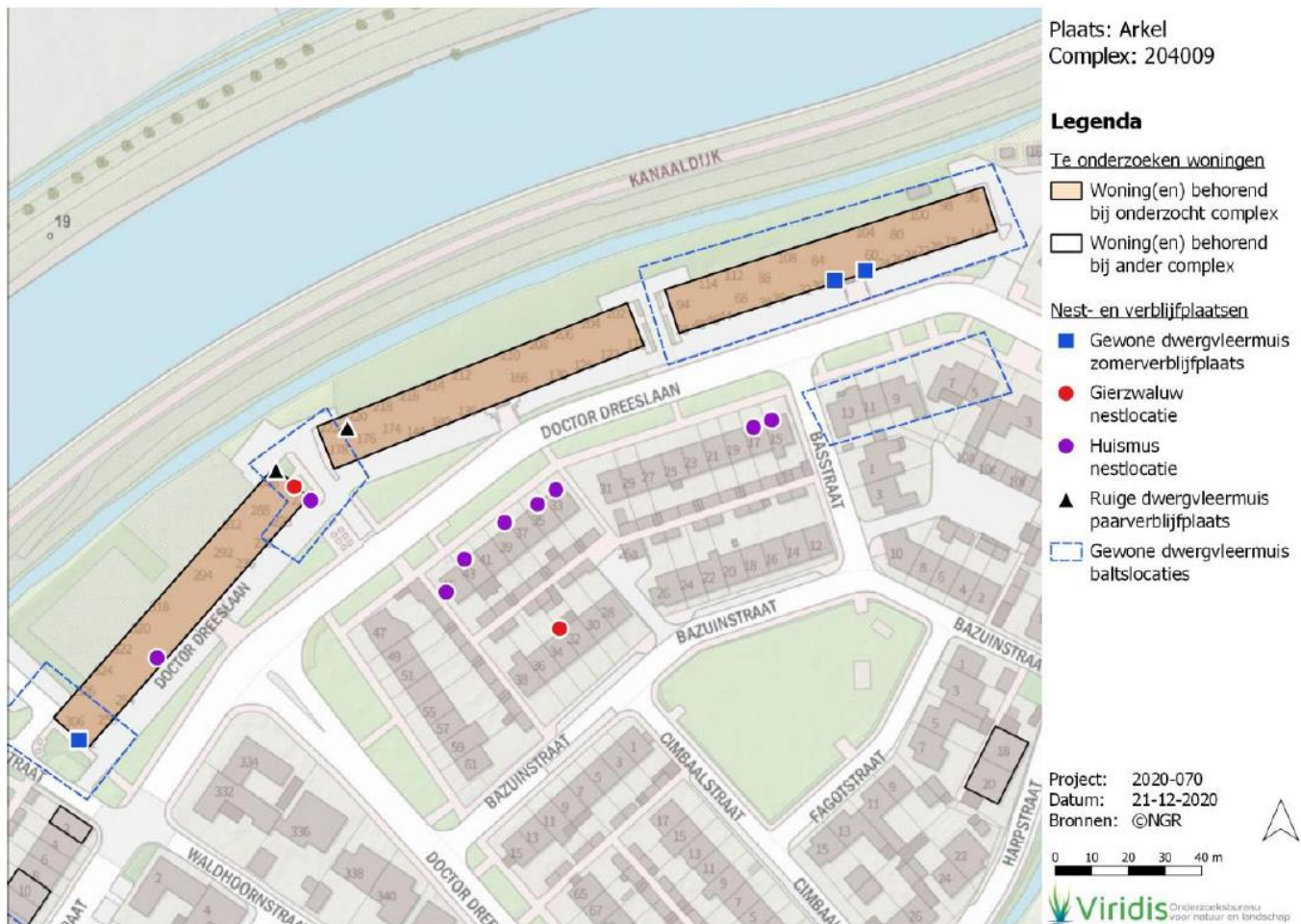
Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix I Locaties aangetroffen nestplaatsen en verblijfplaatsen

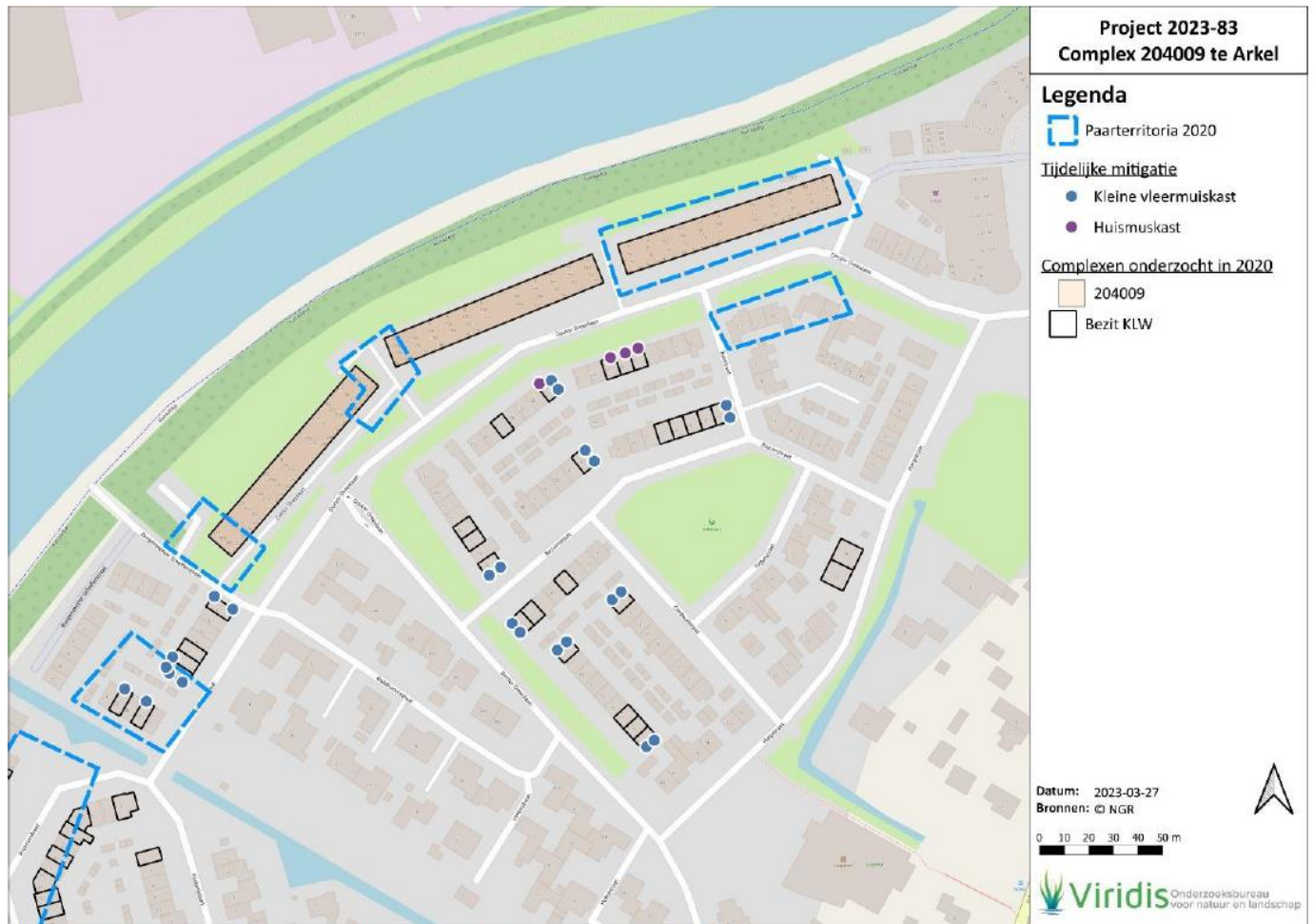
Bron: Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, december 2020

Appendix II Locaties tijdelijke nestkasten en vleermuisvoorzieningen

Bron: Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, maart 2023

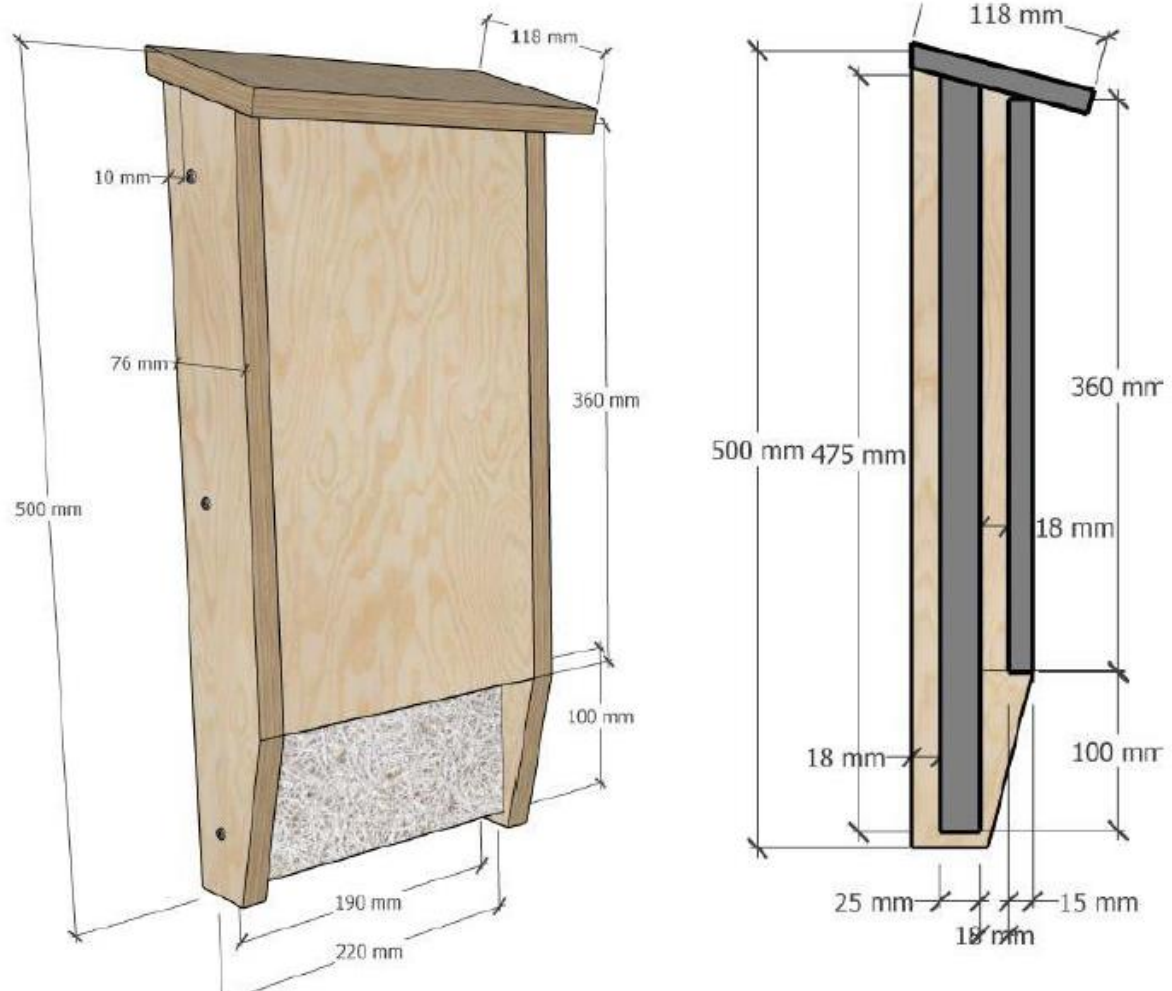

Figuur 2.1 | Overzichtskaart met tijdelijke mitigatie voor complex 204009.

Appendix III Schematische tekening tijdelijke vleermuisvoorzieningen

Bron: Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, maart 2023

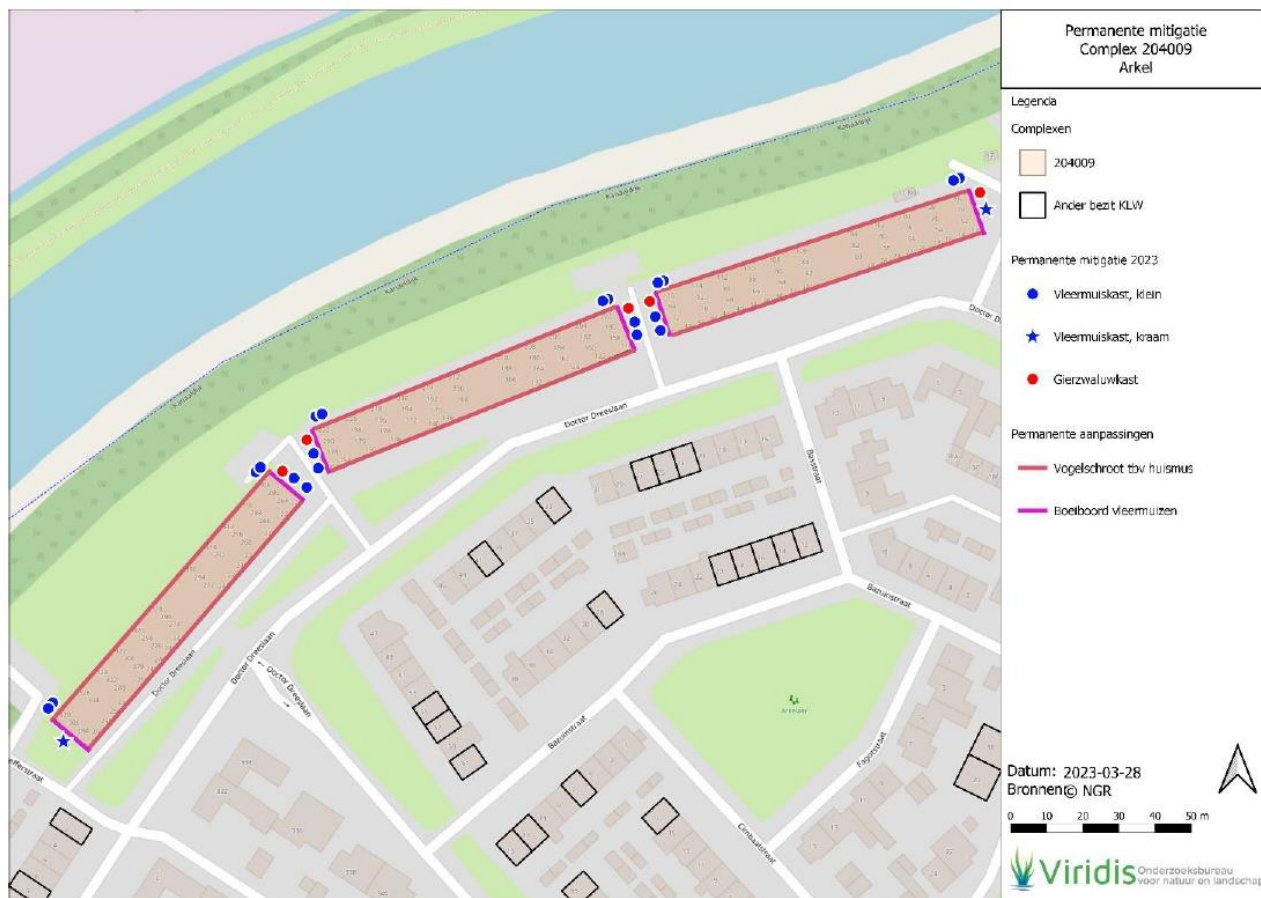

Afbeelding 2.1 | Type tijdelijke vleermuiskast

Appendix IV Locaties permanente nestkasten en voorzieningen vleermuizen

Bron: Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, maart 2023

Figuur 2.2 | Overzichtskaart met permanente mitigatie complex 204009 te Arkel.

Appendix V Schematische tekening geschikt maken van gootbetimmering

Bron: Ecologisch Adviesbureau Viridis BV, maart 2023

